

H. C. Andersen - Eventyr 113: Veirmøllen (1865) Originalversion. Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.	H. C. Andersen - Eventyr 113: Vejrmøllen (1865) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret) Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.
Der stod paa Bakken en Veirmølle, stolt at see paa og stolt følte den sig: "Aldeles ikke stolt er jeg!" sagde den, "men jeg er meget oplyst, uden og inden. Sol og Maane har jeg til udvortes Brug og til indvendig med, og saa har jeg desuden Stearinlys, Tranlampe og Tællepraas; jeg tør sige, at jeg er oplyst; jeg er et tænkende Væsen og saa velskabt at det er en Fornøjelse. Jeg har en god Qværn i Brystet, jeg har fire Vinger og de sidde mig oppe i Hovedet, lige under Hatten; Fuglene have kun to Vinger og maae bære dem paa Ryggen. Jeg er en Hollænder af Fødsel, det kan sees paa min Skabelon; en flyvende Hollænder; den regnes til det Overnaturlige, veed jeg, og dog er jeg meget naturlig. Jeg har Galleri om Maven og Beboelsesleilighed i Nederdelen; der huse mine Tanker. Min stærkeste Tanke, den der styrer og raader, kaldes af de andre Tanker: Manden paa Møllen. Han veed hvad han vil, han staaer høit over Meel og Gryn, men har dog sin Mage og hun kaldes Mutter; hun er Hjertelaget; hun løber ikke avet om, ogsaa hun veed hvad hun vil, hun veed hvad hun kan, hun er mild som et Vindpust, hun er stærk som Blæsten; hun forstaaer at lirke, at faae sin Villie. Hun er mit bløde Sind, Fatter er mit haarde; de ere To og dog Een, de kalde ogsaa hinanden "min Halvpart." De have Rollinger de To: smaa Tanker, som kunne voxer. De Smaa gjøre et Styr! Forleden, da jeg i	Der stod på bakken en vejrmølle, stolt at se på og stolt følte den sig: "Jeg er aldeles ikke stolt," sagde den, "men jeg er meget oplyst, både uden på og inden i. Sol og måne har jeg til udvortes brug og til indvendig med, og her har jeg desuden stearinlys, tranlampe og billige tælleprås-lys. Jeg tør sige, at jeg er oplyst; jeg er et tænkende væsen og så velskabt at det er en fornøjelse. Jeg har en god kværn i brystet, jeg har fire vinger og de sidder mig oppe i hovedet, lige under hatten; fuglene har kun to vinger og må bære dem på ryggen. Jeg er en hollænder af fødsel, det kan ses på min form, min skabelon – jeg er en flyvende hollænder; den regnes til det overnaturlige, ved jeg, og dog er jeg meget naturlig. Jeg har galleri om maven og beboelseslejlighed i nederdelen; der huser mine tanker. Min stærkeste tanke, den der styrer og råder, kaldes af de andre tanker: Manden på møllen. Han véd hvad han vil, han står højt over mel og gryn, men har dog sin kone og hun kaldes mutter. Hun er hjertelaget, hun løber ikke den forkerte vej rundt, ogsaa hun véd hvad hun vil, og hun ved hvad hun kan, hun er mild som et vindpust, hun er stærk som blæsten; og hun forstår at lirke, at få sin vilje. Hun er mit bløde sind, fatter er mit hårde. De er to og dog én, de kalder ogsaa hinanden ´min halvpart´. De har rollinger de to: små tanker, som kan vokse. De små gør et værre

Dybsindighed lod "Fatter" og hans Svende see Qværn og Hjul efter i mit Bryst, jeg vilde vide hvad der var i Veien, thi der var Noget i Veien indeni mig, og man skal randsage sig selv, saa gjorde de Smaa et forfærdeligt Styr, der ikke tager sig ud, naar man, som jeg, staaer høit oppe paa Bakken; man maa huske at man staaer i Belysning: Omdømmet er ogsaa Belysning. Men hvad jeg vilde sige, det var et forfærdeligt Styr af de Smaa! Den Mindste foer mig lige op i Hatten og trallede saa det kildrede i mig. De smaa Tanker kunne voxe, det har jeg fornummet, og udefra komme ogsaa Tanker og ikke ganske af min Slægt, for jeg seer Ingen af den, saa langt jeg seer, Ingen uden mig selv; men de vingeløse Huse, hvor Qværnen ikke høres, de have ogsaa Tanker, de komme til mine Tanker og forlove sig med dem, som de kalde det. Underligt nok, ja der er Meget underligt. Det er kommet over mig eller i mig; Noget har forandret sig i Mølleværket, det er som om Fatter havde skiftet Halvpart, faaet et endnu mildere Sind, en endnu kjærligere Mage, saa ung og from og dog den samme, men blødere, frommere med Tiden. Hvad Beesk var er forðunstet; det er meget fornøjeligt det Hele. Dagene gaae og Dagene komme, altid fremad til Klarhed og Glæde, og saa, ja det er sagt og skrevet, saa kommer der en Dag, at det er forbi med mig og aldeles ikke forbi! jeg skal rives ned for at reise mig ny og bedre, jeg skal høre op og dog blive ved at være! blive en ganske Anden og dog den Samme! det er mig svært at begribe, ihvor oplyst jeg end er, ved Sol, Maane, Stearin, Tran og Tælle! mit gamle Tømmer og Muurværk skal reise sig igjen af Gruset. Jeg vil haabe at jeg beholder de gamle Tanker: Fatter paa Møllen, Mutter, Store og Smaa, Familien, den kalder jeg det Hele, Een og dog Saamange, hele Tanke-Compagniet, for det kan jeg ikke undvære! og mig selv maa jeg ogsaa blive, med Qværn i Brystet, Vinger paa Hovedet, Altan om Maven, ellers kan jeg ikke kjende mig selv, og de Andre kunne heller ikke kjende mig og sige, der har vi jo Møllen paa Bakken, stolt at see, dog aldeles ikke stolt!" - - Det sagde Møllen, den sagde meget Mere, men	påstyr! Forleden, da jeg i dybsindighed lod 'fatter' og hans svende efterse kværn og hjul i mit bryst – jeg ville vide hvad der var i vejen, for der var noget i vejen indeni mig, og man skal ransage sig selv – så gjorde de små et forfærdeligt påstyr, der ikke tager sig godt ud, når man, som jeg, står højt oppe på bakken; man må huske at man står i belysning: Omdømmet er ogsaa belysning. Men hvad jeg ville sige var, at det var et forfærdeligt påstyr af de små! Den mindste fór mig lige op i hatten og trallede så det kildrede i mig. De små tanker kan vokse, det har jeg fornemmet, og udefra kommer ogsaa tanker og det er ikke tanker af min slægt, for jeg ser ingen af familien, så langt jeg ser, ingen udover mig selv. Men de vingeløse huse, hvor kværnen ikke høres, de har ogsaa tanker, de kommer til mine tanker og forlover sig med dem, som de kalder det. Underligt nok, ja der er meget underligt. Det er kommet over mig eller i mig, at noget har forandret sig i mølleværket, det er som om fatter havde skiftet halvpart, fået et endnu mildere sind, en endnu kærligere mage, så ung og from og dog den samme, men blødere, frommere med tiden. Det beske i ham er forðunstet; det er meget fornøjeligt det hele. Dagene går og dagene kommer, altid fremad til klarhed og glæde, og så, ja det er sagt og skrevet, så kommer der en dag, at det er forbi med mig – og dog aldeles ikke forbi! Jeg skal rives ned for at rejse mig ny og bedre, jeg skal ophøre at være til og dog blive ved at være! Blive en ganske anden og dog forblive den samme! Det er mig svært at begribe, hvor oplyst jeg end er – ved sol, måne, stearin, tran og tælle! Mit gamle tømmer og murværk skal rejse sig igen af gruset. Jeg vil håbe at jeg beholder de gamle tanker: Fatter på møllen, mutter, de store og små, hele familien, en og dog så mange, hele tankecompagniet, for det kan jeg ikke undvære! Og mig selv må jeg ogsaa forblive, med kværn i brystet, vinger på hovedet, altan om maven, ellers kan jeg ikke kende mig selv, og de andre kan heller ikke kende mig og sige, der har vi jo møllen på bakken, stolt at se, og dog aldeles ikke stolt!" - Det sagde møllen, den sagde meget mere, men
--	---

dette var nu det Vigtigste. Og Dagen kom og Dagen gik, og den yderste var den sidste. Der gik Ild i Møllen; Flammerne løftede sig, sloge ud, sloge ind, slikkede Bjælker og Bræder, aad dem op. Møllen faldt, der var kun en Askehob tilbage; Røgen foer hen over Brandstedet, Vinden bar den bort. Hvad Levende der havde været paa Møllen blev, det kom ikke Noget til ved den Begivenhed, det vandt ved den. Møllerfamilien, een Sjæl, mange Tanker og dog kun een, fik sig en ny, deilig Mølle, den kunde være tjent med, den lignede aldeles den gamle, man sagde: der staaer jo Møllen paa Bakken, stolt at see! men denne var bedre indrettet, mere tidssvarende, for det gaaer fremad. Det gamle Tømmer, der var ormstukket og svampet, laae i Støv og Aske; den Møllekrop reiste sig ikke, som den havde troet; den tog det lige efter Ordene, og man skal ikke tage Alting lige efter Ordene!	dette var nu det vigtigste. Og dagene kom og dagene gik, og den yderste dag var den sidste. Der gik ild i møllen! Flammerne løftede sig, slog ud, slog ind, slikkede bjælker og brædder, åd dem op. Møllen faldt, der var kun en askehob tilbage; røgen for hen over brandstedet, vinden bar den bort. Hvad levende der havde været på møllen forblev, det kom ikke noget til ved den begivenhed, det vandt ved den. Møllerfamilien – en sjæl, mange tanker og dog kun en – fik sig en ny, dejlig mølle, den kunne være tjent med, den lignede aldeles den gamle, man sagde: Der står jo <i>møllen på bakken</i>, stolt at se! Men denne var bedre indrettet, mere tidssvarende, for det går fremad. Det gamle tømmer, der var ormstukket og svampet, lå i støv og aske. Den gamle møllekrop rejste sig ikke, som den selv havde troet; den opfattede det bogstaveligt, lige efter ordene, og man skal ikke tage alting lige efter ordene!
Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er fra Det Kongelige Biblioteks HCA online-arkiv (efter DSL-udgaven 1963-1967). Der kan være enkelte 'digitale fejl' i disse ældre online-originaler. Link: http://wayback-01.kb.dk/wayback/20101103141246/http://www2.kb.dk/elib/lit//dan/andersen/eventyr.dsl/index.htm	Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) ©